

Sollentuna 2025-09-15

Diarienummer: 2024-102089
Handläggare: Håkan Larsson

Villaägarnas Riksförbund
Postadress: Box 7118, 192 07 Sollentuna
Besöksadress: Rotebergsvägen 3
Telefon: 010-750 01 00
Org.nr: 802003-7118
Plusgiro: 46 94 00-6
Bankgiro: 227-7200
info@villaagarna.se
villaagarna.se

Remissvar till Energimarknadsinspektionen om inriktning för elnätsreglering 2028–2031

1. Inledning

Villaägarna tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Energimarknadsinspektionens (Ei:s) förslag till inriktning för reglering av elnätsföretagens intäktsramar 2028–2031.

Vi företräder drygt 200 000 småhusägare över hela landet. Våra medlemmar påverkas direkt av hur elnätsavgifterna utvecklas, eftersom nätkostnaderna ofta utgör en betydande del av hushållens energiräkning.

Mot den bakgrunden är det avgörande att den nya regleringen inte cementerar tidigare fel utan istället återställer förtroendet för systemet, säkerställer kostnadsreflektion och sätter kundernas intressen i centrum.

2. Bakgrund

Sedan dagens reglering infördes 2011 har de svenska elnätspriserna ökat betydligt mer än inflationen och mer än i våra grannländer. Ei:s beslut att höja elnätsbolagens intäktsramar med omkring 100 miljarder kronor under perioden 2024–2027 jämfört med föregående reglerperiod visar tydligt på behovet av en mer rättvis regleringsmodell. Knappast något företag på en konkurrensutsatt marknad kan höja sina priser med 40 procent, när inflationen ligger runt 2 procent. Det om något visar på behovet av en skärpt elnätsreglering.

Villaägarna är därför i grunden positiva till den inriktning som anges i Ei:s förslag för perioden 2028–2031, men vill lyfta ett antal kritiska frågor som är avgörande för att skydda hushållens intressen.

3. Kapitalbasen

Villaägarna välkomnar Ei:s förslag om en förmögenhetsbevarande metod för nya investeringar från 2028. Men vi ifrågasätter att den befintliga kapitalbasen överförs till den nya modellen med bibehållet värde (värdekonsistent övergång).

- Den värdekonsistenta modellen innebär att övervärderade tillgångar från de senaste 16 åren får ligga kvar i systemet.
- Detta leder till en överskattning av kapitalkostnaderna under de första åren, exempelvis under tillsynsperioden 2028–2031, med drygt 20 % (Källa: "Olika metoder för kapitalkostnadsberäkning lokal- och regionnätsbolag 2028-2050". Merlin & Metis 2025).

Villaägarna menar att det inte är rimligt att husägare i flera decennier framöver ska betala för en kapitalbas som redan återbetalats flera gånger om. Ett metodkonsistent angreppssätt är nödvändigt för att undvika fortsatt överkompensation.

4. Kalkylränta

Ei föreslår att kalkylräntan i framtiden ska baseras på historiska realräntor. Villaägarna har ingen preferens för specifik teknisk metod, men principen måste vara att kalkylräntan speglar en reglerad verksamhets mycket låga risk. Nätföretagen har i praktiken garanterad avkastning, varför riskpremien ska vara begränsad. För låg kalkylränta kan förstås hota investeringar. Men den får heller inte användas som ett instrument för att dölja eller kompensera för en övervärderad kapitalbas.

Sedan den nuvarande intäktsregleringen infördes 2011 har de svenska elnätsmonopolen överklagat Energimarknadsinspektionens (Ei) beslut om intäktsramar inför varje tillsynsperiod fram till 2023. Det elnätsmonopolen riktar in sig på i sina överklaganden är den så kallade kalkylräntan. Kalkylräntan är en av flera komponenter i elnätsregleringen som avgör hur mycket elnätspriserna kan höjas.

- 2012–2015 beslutade Ei att sätta kalkylräntan till 5,20 procent. Detta överklagades, och kammarrätten fastställde den till 6,50 procent.
- 2016–2019 beslutade Ei att sätta kalkylräntan till 4,50 procent. Efter överklaganden ändrades den till 5,85 procent.
- 2020–2023 beslutade Ei att sätta kalkylräntan till 2,16 procent. Efter överklaganden hamnade den på 3,39 procent.
- För 2024–2027 har Ei beslutat att sätta kalkylräntan till 4,53 procent. Elnätsföretagen har ännu inte överklagat (så vitt Villaägarna kan se.)

De ständiga överklagandena och besluten från domstolen innebär att det idag i praktiken är svenska domstolar, inte den reglerande myndigheten, som fastställer hur mycket elnätsmonopolen kan höja sina priser. Det är inte en rimlig ordning.

Till saken hör att elnätsmonopolen inte riskerar något när de överklagar beslut. Enligt gällande regelverk kan överklaganden nämligen inte leda till villkor som är sämre för elnätsmonopolen än de som beslutats av Energimarknadsinspektionen. Därför finns det inga incitament att avstå från att överklaga.

Oavsett vilket metod som väljs, menar Villaägarna att det är centralt att vi kommer bort ifrån att det är domstolar som avgör kalkylräntan. Allt annat vore ett misslyckande.

5. Avdrag för anslutningsavgifter

Villaägarna tillstyrker Ei:s förslag att anläggningar som finansierats via anslutningsavgifter ska dras av från kapitalbasen. Detta är en självklar rättvisepincip och ett nödvändigt steg för att undvika dubbel debitering av hushållen.

VILLAÄGARNAS RIKSFÖRBUND

Erica Halling

Förbundsdirektör